

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

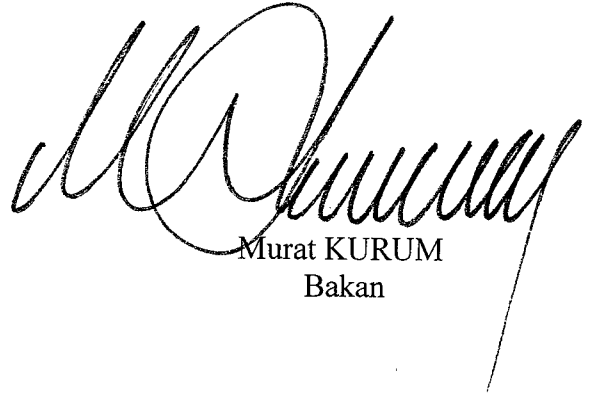
Sayı :30824082-610-**13094613**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

22 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (1 Takım)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN İBRAHİM AKIN'IN
TBMM 7/26889 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

İzmir Aliğa'da kurulu bulunan ithal kömüre dayalı İzdemir Enerji Santrali-II termik santraline verilen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) kararları başından itibaren yargı süreçlerine konu olmuş ve mahkemelerce iptal edilmiştir. Ayrıca Anayasa Mahkemesi de bu süreçte özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği yönünde bir karar vermiştir. Ancak, bu yargı kararlarına rağmen yeni ÇED olumlu kararları verilmeye devam edilmiştir.

Aliğa İzdemir Enerji Santrali-II'nin inşa edilmesi ve işletilmesi planlanan proje ile ilgili olarak verilen 17.06.2010 tarihli ÇED olumlu kararı İzmir 2. İdare Mahkemesi'nin 16.12.2016 tarihli kararı ile iptal edilmiştir. Daha sonra İzdemir Enerji Santrali-II (Endüstriyel ve Tehlikeli Atık Düzenli Depolama Alanı Dahil) projesi için 22.03.2017 tarihli ÇED olumlu kararı verilmiştir. Bu kararın iptali davası sonunda işlemin iptaline karar verilmiştir.

Danıştay bu kararı bozmuş ve davanın reddine kesin olarak karar vermiştir. İlk derece mahkemesinin iptal kararı henüz taraflara tebliğ edilmeden, aynı projeyle ilgili 28.12.2018 tarihli ÇED olumlu kararı verilmiştir. Bu kararın iptali davası sonunda ise İzmir 5. İdare Mahkemesi davanın reddine karar vermiştir.

Verilen bu karar Danıştay tarafından onanarak kesinleşmiştir. Kesinleşen bu iki karar için yapılan başvuru üzerine Anayasa Mahkemesi 13.12.2023 tarihinde özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin kararı üzerine yeniden yapılan yargılama sonunda İzmir 5. İdare Mahkemesi 31.12.2024 tarihli kararla santralin faaliyetini sağlayan 22.03.2017 ve 28.12.2018 tarihli ÇED olumlu kararlarını iptal etmiştir.

Mahkeme kararları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na 5 Şubat 2025 tarihinde tebliğ edilmiştir. Anayasa'nın 138. maddesine göre gecikmeksizin, en geç 30 gün içinde, mahkeme kararlarının uygulanıp termik santralin faaliyetine son verilmesi gerekmekte fakat bu hayata geçirilmemektedir.

Bu kararlara rağmen hızla yeni bir ÇED raporu hazırlanmış, 10 Şubat günü İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu toplantısı olacağı duyurulmuş, ancak saat bilgisi duyurulmamıştır. 14 Şubat'taki İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantısına EGEÇEP Derneği avukatları katılabilmiş fakat itirazlarına rağmen 12.781 sayfalık ÇED raporu incelenmek suretiyle aynı gün saatler içerisinde uygun bulunmuştur. Davacılar tarafından nihai ÇED raporuna itiraz edilmiştir.

Bunlara ek olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından İzdemir Enerji Santrali-II yıllarca işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan çalıştırıldığı tespit edilmiş ve 05.03.2025 tarihinde faaliyetten menedilmiştir. Mahkeme kararları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na 5 Şubat 2025 tarihinde tebliğ edilmesine rağmen ertesi gün 06.03.2025 günü Bakanlığınızca İzdemir Enerji Santrali-II projesi için ÇED Olumlu kararı verilmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

- 1- Anayasa Mahkemesi'nin özel hayata saygı hakkının ihlali kararına ve çalışma ruhsatının olmamasına rağmen Bakanlığınız 06.03.2025 günü İzdemir Enerji Santrali-II projesi için ÇED Olumlu kararını hangi gerekçe ile vermiştir?
- 2- Aliğa İzdemir Enerji Santrali-II termik santrali için bugüne kadar verilen ve iptal edilen ÇED kararlarının iptal gerekçeleri nelerdir? Bu gerekçeler bugün hâlâ geçerliliğini korumaya devam etmekte midir?
- 3- Mahkeme kararları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na 5 Şubat 2025 tarihinde tebliğ edilmiştir. Bakanlığınızın bu kararlar doğrultusunda santralin faaliyetine son vermesi gerekmektedir. Santral faaliyetinin halen devam etmesinin sebebi nedir?
- 4- Mevcut yargı kararları ve Anayasa Mahkemesi'nin ihlal kararı dikkate alındığında, Aliğa bölgesinde yeni termik santral projelerine veya mevcut santrallerin kapasite artışına yönelik herhangi bir değerlendirme veya izin süreci yürütülmekte midir? Yürütülmekte ise bu süreçlerin detayları nelerdir?
- 5- İzdemir Enerji Santrali-II sahasındaki Zeytinciliğin Islahı Ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun'a aykırılıklar nasıl giderilmiştir?
- 6- İzdemir Enerji Santrali-II için çalışmaya başladığı günden bu güne kadar kaç defa geçici faaliyet izni düzenlenmiştir?
- 7- İzdemir Enerji Santrali-II için çalışmaya başladığı günden bu güne kadar kaç defa İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı düzenlenmiştir? Günümüzde mevcut mudur?
- 8- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik gereğince İzdemir Enerji Santrali-II'nin çalıştırılmasına imkan veren izin nedir?
- 9- 06.03.2025 tarihinde ÇED Olumlu kararı verilen İzdemir Enerji Santrali-II projesi için yapılan İDK toplantısı kaç saat sürmüştür ve toplantıya kimler katılmıştır?

CEVAPLAR

1,2,3- Bahse konu proje kapsamında herhangi bir kapasite artırımı yapılmamış olup, İzmir 5. İdare Mahkemesi'nin 31.12.2024 tarihli ve E.2024/495-K.2024/1898 sayılı kararı kapsamında "*dava konusu işlemin iptaline*" karar verilmiş olması nedeniyle söz konusu proje ile ilgili hazırlanan revize Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) Raporu, Bakanlığımızın 13.02.2009 tarihli ve 2009/7 sayılı Genelgesi kapsamında sunulmuştur.

2009/7 sayılı Genelge, mahkeme tarafından yürütmeyi durdurma (YD) ve iptal kararı verilen projelere, dolayısıyla hem dava süreci devam eden hem de tamamlanan projelere uygulanmaktadır.

Genelgeye göre; "*Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu*" kararları hakkındaki mahkemece verilen yürütmenin durdurulması ve iptal kararları, hakkında ÇED Olumlu Kararı verilen ÇED Raporu'nun bir ya da birkaç bölümüne ilişkin ise ve yürütmenin durdurulması ve iptal kararı, ÇED Raporu'nun diğer bölümlerini olumsuz yönde etkilemiyor, yani kararın tümünün yeniden ele alınıp değerlendirilmesini gerektirmiyorsa, ÇED Raporu'nun hazırlanmasına ilişkin tüm sürecin en baştan tekrarlanmasına gerek bulunmamaktadır.

Böyle bir durumda, yürütmenin durdurulması/iptal kararının gerekçesi dikkate alınarak, sadece eksik veya yetersiz görülen kısımların yeniden düzenlenmesi suretiyle hazırlanan ÇED Raporu'nun Bakanlığımıza sunulmasına müteakip, Bakanlıkça bir toplantı tarihi belirlenmekte, İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu tekrar toplanmakta ve revize rapor komisyonca değerlendirilmektedir. Yapılan düzenlemelerin, mahkeme tarafından eksik bulunan hususlara ilişkin ilave çalışmaların yeterli görülmesi halinde, ÇED Raporu Komisyonca nihai edilmektedir. Komisyonun değerlendirmeleri, üyeler tarafından imzalanarak tutanak altına alınmakta ve Bakanlığımız proje ile ilgili olarak ÇED Olumlu ya da ÇED Olumsuz Kararı'nı vermektedir.

Proje kapsamında Bakanlığımızın 2009/7 Genelgesi kapsamında yürütülen ÇED süreci içerisinde projenin çevreye olası olumsuz etkilerinin giderilmesi için alınacak önlemler çevre mevzuatı çerçevesinde öngörülen modelleme çalışmaları ile yapılmış, yapılan tüm bu çalışmalar sonucunda ortaya konulan hesaplamalar ve değerlendirmeler ile hazırlanan tüm raporlar gerek Bakanlığımız gerekse İzmir 5. İdare Mahkemesi'nin 31.12.2024 tarihli ve E.2024/495-K.2024/1898 sayılı kararı içerisinde yer alan iptal gerekçeleri dikkate alınarak oluşturulan İnceleme Değerlendirme Komisyonu'nda yer alan ilgili resmî kurumlarca incelenerek kurum görüşleri alınmıştır. 2009/7 Genelgesi kapsamında yürütülen ÇED süreci sonrasında 06.03.2025 tarihli ÇED Olumlu Kararı verilmiştir. 06.03.2025 tarihli ÇED Olumlu Kararı'na altlık teşkil eden Nihai ÇED Raporu ve eklerinde İzmir 5. İdare Mahkemesi'nin 31.12.2024 tarihli ve E.2024/495-K.2024/1898 sayılı dava konusu işlemin iptali ile ilgili kararda belirtilen tüm hususlar giderilmiştir.

06.03.2025 tarihli ÇED Olumlu Kararı ile ilgili mahkeme tarafından verilmiş yürütmenin durdurulması ve iptal kararı bulunmadığından bahse konu karar doğrultusunda santral

faaliyetlerine devam etmektedir.

ÇED çalışmaları; 2872 sayılı Çevre Kanunu ile 5491 sayılı Çevre Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna istinaden çıkarılan Yönetmeliklerin ilgili hükümleri ve diğer mer'i mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmüş ve ÇED Raporu söz konusu mevzuata uygun olarak hazırlanmış olduğundan, Bakanlığımızca gerçekleştirilen iş ve işlemlerde "Çevre Kanunu'na herhangi bir aykırılık" yada hukuka uygunsuzluk söz konusu değildir.

- 4- Aliğa Bölgesi'nde kurulması planlanan ya da mevcut termik santrallerin kapasite artışına hâlihazırda Bakanlığımızda yürüten herhangi bir ÇED süreci bulunmamaktadır.
- 5- 06.03.2025 tarihli ÇED Olumlu Kararı'na altlık teşkil eden Nihai ÇED Raporu'ndan 3 km'lik etrafında zeytinlik alan bulunan ve iptale konu Endüstriyel Atık Düzenli Depolama alanı proje kapsamından çıkartılmış olup itiraz konusundaki tüm değerlendirmeler mahkemece kabul edilmiş ve diğer konularında eksik veya yetersiz görülen bir hususa dair değerlendirmeye yer verilmemiştir.

Ayrıca bahse konu santral için açılan 2015/1685 Esas ve 2016/1591 Karar Numaralı mahkeme kararlarında; *"dava dosyasında bulunan bilgi ve belgeler ile bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesiyle; dava konusu termik santralde havaya salınan emisyonların online olarak izlendiği ve yönetmelikte verilen sınır değerlerin altında olduğu soğutma suyu konusunda yeni bir teknoloji değişikliğine gidildiği, bu teknoloji ile deniz suyu kullanımı 10 kat azaltıldığı denize derin deniz deşarjı ile geri verilme sağlanarak çevresel etki minimuma düşürüldüğü yapılan bilimsel çalışmalar ve modellemeler ile soğutma suyunun çevresel etkisinin denizin doğal ortamına olumsuz bir etki yapmadığı, silolarda biriken küllerin silobuslar ile taşındığı bu nedenle çevrede uçucu külden kaynaklanan kirlenme gözlenmediği, tesis alanı ve yakın çevresinde tarımsal faaliyetin olmaması tesisin alanının tüm çevresinin sanayi tesisleri ile çevrili olması, sanayi tesislerinin arka bölümlerinde ise seyrek ve orta yoğunlukta maki-funda doğal bitki örtüsünün bulunmasından dolayı tesisin yakınında ve sanayi alanı içinde olmayan tarımsal faaliyetlere zarar vermesinin mümkün olmadığı, tesis içinde kömür stok alanlarının kapalı şekilde olması sebebiyle kömürün çevreye toz emisyonu şeklinde zararının önlendiği, İzmir Enerji Elektrik Üretim A. Ş.'nin talebine istinaden Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyeleri tarafından hazırlanan raporda zeytin ağaçlarının negatif ve generatif gelişiminin olumsuz yönde etkilenmeyeceğinin belirtildiği bu haliyle dava konusu Çevresel Etki Değerlendirilmesi Olumlu Kararı'nın Çevresel Etki ve Tarımsal Kullanım açısından uygun olduğu"* belirtilmiştir.

- 6- Horozgediği Mahallesi, Nemrut Cadde No: 2 /47 Aliğa/ İZMİR adresinde faaliyet gösteren İzmir Enerji Elektrik Üretim A.Ş. Aliğa Fabrika Şubesi'nin 12.10.2020 başlangıç tarihli ve 12.10.2025 tarihine kadar geçerli Hava Emisyon, Atıksu Deşarjı, Derin Deniz Deşarjı konularını içeren Çevre İzin Belgesi bulunmaktadır.
- 7,8- İşyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin bilgilerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

9- Yönetmeliğin 11. maddesinin (2). fıkrası gereğince sunulan ÇED Raporu'nu incelemek ve değerlendirmek üzere, İnceleme ve Denetleme Kurulu (İDK) üyelerine toplantının tarihi ve yeri bildirilerek raporun bir örneği gönderilmiştir. Yönetmeliğin 11. maddesi (3). fıkrası gereğince, proje ile ilgili inceleme değerlendirme sürecinin başladığı ve ÇED Raporu'nun halkın görüşüne açıldığı Bakanlık ve İzmir Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından askıda ilan, internet gibi uygun araçlarla halka duyurulmuştur.

Diğer taraftan ÇED Raporu'na ilişkin inceleme ve değerlendirme süreci başlatılmış olup, Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) Yönetmeliği'nin 12. maddesi gereğince, ilgili kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan İnceleme Değerlendirme Komisyonu tarafından;

- ÇED Raporu ve eklerinin yeterli ve uygun olup olmadığına,
- Yapılan incelemelerin, hesaplamaların ve değerlendirmelerin yeterli düzeyde veri, bilgi ve belgeye dayandırılıp dayandırılmadığına,
- Projenin çevreye olabilecek etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelenip incelenmediğine,
- Çevreye olabilecek olumsuz etkilerin giderilmesi için gerekli önlemlerin yer alıp almadığına,
- Halkın katılımı toplantısı ve süreç içerisinde gelen görüş ve önerilere çözüm getirilip getirilmediğine, ilişkin inceleme ve değerlendirme çalışmaları yürütülmüştür.

Yönetmeliğin 12. maddesi (2). fıkrası kapsamında 14.02.2025 tarihinde Bakanlığımızda İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantısı düzenlenmiş olup, Bakanlığımıza iletilen görüş/ öneriler söz konusu toplantıda sunulmuştur. Söz konusu toplantıda, komisyonca ÇED Raporu'na son şekli verilmiştir.